

Parlamentul
Republicii Moldova

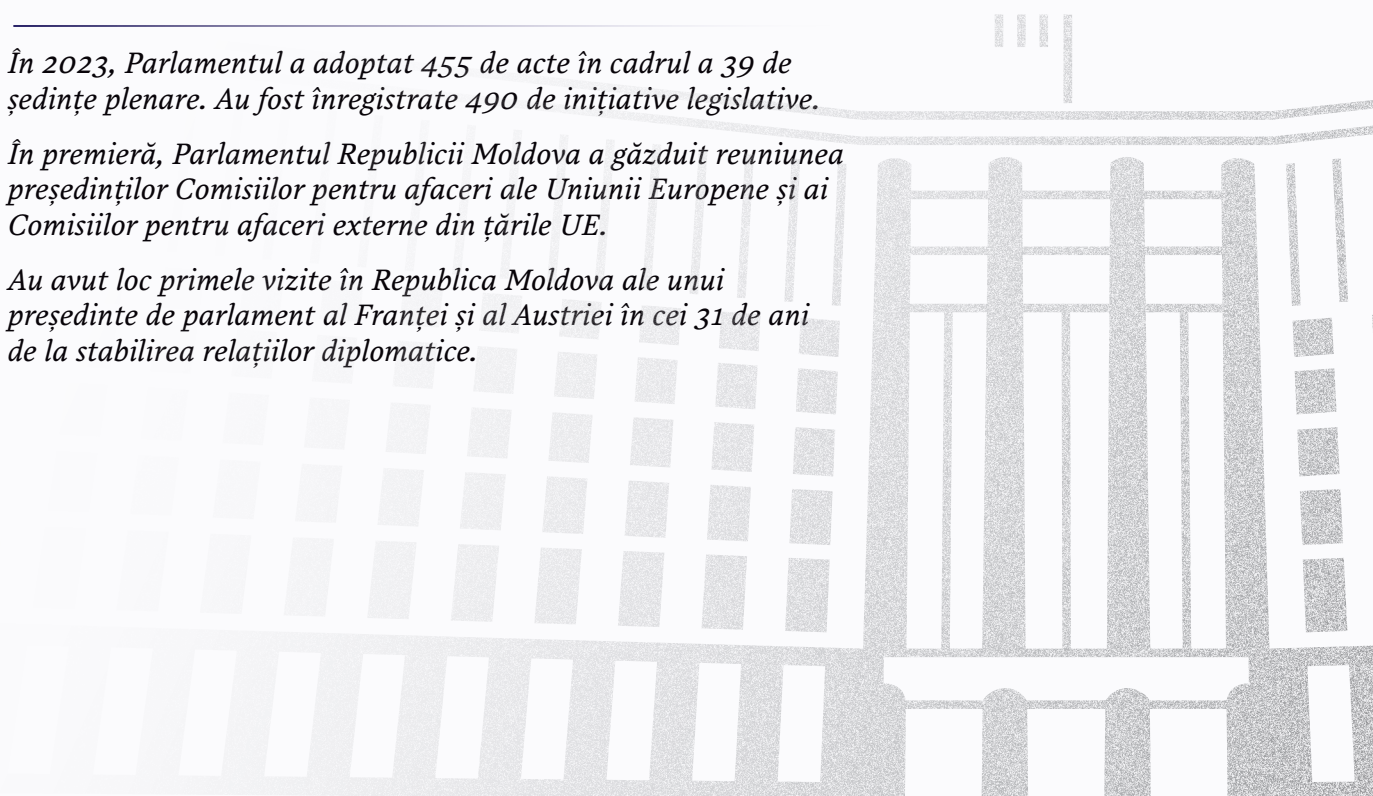
PARLAMENT INFO

În 2023, Parlamentul a adoptat 455 de acte în cadrul a 39 de ședințe plenare. Au fost înregistrate 490 de inițiative legislative.

În premieră, Parlamentul Republicii Moldova a găzduit reuniunea președinților Comisiilor pentru afaceri ale Uniunii Europene și ai Comisiilor pentru afaceri externe din țările UE.

Au avut loc primele vizite în Republica Moldova ale unui președinte de parlament al Franței și al Austriei în cei 31 de ani de la stabilirea relațiilor diplomatice.

Parlament INFO

2023

Cuprins

Cuvânt de salut

5

Igor GROSU,
Președintele Parlamentului
Republicii Moldova

Vicepreședinții Parlamentului

7

6

Mihail POPȘOI,
Vicepreședintele
Parlamentului

8

Vlad BATRÎNCEA,
Vicepreședintele
Parlamentului

10

Fracțiuni parlamentare

12

„Partidul Acțiune și Solidaritate”

13

„Blocul Comuniștilor și Socialiștilor”

16

Comisii parlamentare permanente

20

Comisia juridică, numiri și imunități

21

Comisia economie, buget și finanțe

22

Comisia securitate națională, apărare și ordine publică

23

Comisia politică externă și integrare europeană

24

Comisia drepturile omului și relații interetnice

25

Comisia administrație publică și dezvoltare regională

26

Comisia cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media

27

Comisia mediu, climă și tranziție în verde

28

Comisia agricultură și industrie alimentară

29

Comisia protecție socială, sănătate și familie

30

Comisia de control al finanțelor publice

31

Reuniuni și vizite

32

Bilanț parlamentar

38

Activitatea legislativă

39

Inițiative legislative

40

Biroul permanent

41

Secretariatul Parlamentului

42

Mesaj al Secretarului general al Parlamentului Republicii Moldova, Tamara GHEORGHÎȚA

43

Bilanțul anual

44

Calendar 2024

46

Zile comemorative, zile de sărbătoare și zile de odihnă în Republica Moldova

47

Cuvânt de salut

Igor GROSU,
Președintele Parlamentului

„În anul 2023 am arătat lumii întregi că suntem cu adevărat europeni, nu doar prin aspirații, dar și prin pași concreți – am îndeplinit cea mai mare parte a condiționalităților și am deschis negocierile de aderare. Și toate acestea le-am făcut împreună, ca într-o familie unită, unde fiecare pune umărul și ajută ca lucrurile să meargă bine pentru interesul comun. Este rezultatul muncii noastre, a tuturor și vă sunt recunoscător fiecăruia dintre dumneavoastră. Pentru mine, dar și pentru mulți dintre dumneavoastră, anul 2023 va rămâne anul care ne-a arătat cine suntem – suntem europeni.”

Dragi colegi, vom reuși să mergem înainte doar împreună și doar atunci când fiecare își îndeplinește onest munca acolo unde se află. Vă mulțumesc că faceți munca onest și cu dedicație.”

Vicepreședinții Parlamentului

Mihail POPȘOI,

Vicepreședintele Parlamentului

Atribuții:

- asigură colaborarea Parlamentului cu autoritățile publice din domeniile justiție, organe de drept, economie, finanțe și proces bugetar, sistemul bancar, asigurări, energetică, securitate națională, apărare, ordine publică, politică externă și integrare europeană, administrație publică, cultură, educație, tineret, sport, mass-media;
- coordonează activitatea a șase comisii parlamentare permanente și a comisiilor de anchetă instituite pe domeniile respective;
- asigură exercitarea controlului parlamentar asupra executării actelor legislative ale căror proiecte au fost examinate în cadrul comisiilor permanente pe care le coordonează;
- coordonează activitatea de înregistrare și soluționare a petițiilor pentru domeniile de activitate ale comisiilor permanente pe care le coordonează;
- asigură dezvoltarea relațiilor parlamentare externe, inclusiv comunicarea cu organizațiile internaționale, pe domeniile coordonate;
- asigură comunicarea cu Curtea Constituțională pe domeniile coordonate;
- asigură colaborarea cu autoritățile locale și cu societatea civilă;
- gestionează activitatea Parlamentului în absența Președintelui Parlamentului.

„Anul 2023 a fost un an complicat, un an al provocărilor, al rezilienței și al perseverenței. Cu toate acestea, astăzi, Republica Moldova se află într-o situație mult mai bună decât era cu un an în urmă. Grație eforturilor conjugate ale colegilor din Parlament, Guvern și a Președintei țării, Maia Sandu, am obținut deschiderea negocierilor de aderare a țării noastre la Uniunea Europeană. Am făcut față multor provocări și am reușit să asigurăm securitatea energetică și economică a țării. Am investit în economia națională, am susținut mediul de afaceri, inclusiv prin Programul «373», am majorat salariile, pensiile, indemnizațiile sociale.

Am dat dovadă de perseverență și la capitolul reforma justiției. Am votat instituirea sistemului judecătoresc specializat pe cauze de corupție, finalizăm procesul

instituțional de creare a celor trei comisii de evaluare externă a judecătorilor și procurorilor.

Vom continua să fim perseverenți și în ceea ce privește securitatea țării. În acest sens, am adoptat Strategia securității naționale a Republicii Moldova. De asemenea, vom munci pentru a spori reziliența securității informaționale, inclusiv prin intermediul Centrului pentru Comunicare Strategică și Combatere a Dezinformării, astfel încât să ne apărăm cetățenii noștri de propagandă.

În acest context, vreau să mulțumesc colegilor pentru efortul și abnegația de care au dat dovadă și vreau să mulțumesc cetățenilor Republicii Moldova pentru încrederea și sprijinul oferit”.

Discuții cu cetățenii

Pe parcursul anului 2023, Mihail Popșoi a organizat mai multe audiențe cu cetățenii din diferite localități din țară. Parlamentarul a discutat cu oamenii din raioanele Călărași, Nisporeni, Cimișlia, Ialoveni, Edineț, Bălți, Căușeni, Cantemir, Cahul, Leova etc. În discuțiile cu cetățenii au fost abordate subiecte referitoare la modernizarea localităților, inclusiv prin intermediul Programelor „Satul European” și „Satul European Expres”, precum și

despre perspectivele oferite de deschiderea negocierilor de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană. De asemenea, vicepreședintele Parlamentului Mihail Popșoi a discutat și cu cetățenii moldoveni, reprezentanți ai diasporei din Strasbourg și din Statele Unite ale Americii.

Inițiative legislative

Pe parcursul anului 2023, vicepreședintele Parlamentului Mihail Popșoi a fost autorul sau coautorul a 15 inițiative legislative. Printre proiectele importante pot fi menționate:

- proiectul de lege cu privire la statutul, conduita și etica deputatului în Parlament; proiectul de hotărâre pentru aprobarea Declarației Parlamentului Republicii Moldova cu privire la agresiunea Federației Ruse împotriva Ucrainei;
- proiectul de hotărâre cu privire la Rezoluția Adunării „Moldova Europeană”;
- proiectul de lege pentru modificarea Legii cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie.

Diplomație parlamentară

Pe parcursul anului 2023, vicepreședintele Parlamentului Mihail Popșoi a participat la 29 de întâlniri oficiale, găzduite de instituția legislativă.

- Agenda de reforme a Republicii Moldova, situația de securitate din regiune și parcursul european al țării noastre au fost subiectele discutate de vicepreședintele Parlamentului Mihail Popșoi cu Președinta Bundestagului Republicii Federale Germania, Bärbel Bas.
- Vicepreședintele Parlamentului Mihail Popșoi a avut o întâlnire cu membrii delegației Congresului Statelor Unite ale Americii. Oficialii au discutat despre situația de securitate din regiune, agenda de reforme a Republicii Moldova, precum și parcursul european al țării noastre.
- În cadrul întâlnirii cu Ambasadorul Thomas Mayr-Harting, reprezentantul special al Președintelui în exercițiu al OSCE pentru procesul de reglementare transnistreană, vicepreședintele Parlamentului Mihail Popșoi a menționat despre evoluțiile înregistrate în procesul de reglementare a conflictului transnistrean, în contextul războiului Federației Ruse împotriva Ucrainei, precum și despre necesitatea continuării dialogului cu partenerii internaționali implicați în proces pentru a menține situația calmă și a preveni eventualele escaladări.
- Situația de securitate din regiune a fost discutată și în cadrul întâlnirii vicepreședintelui Parlamentului Mihail Popșoi cu diplomați ucraineni, Paun Rohovei, ambasadorul cu misiuni speciale al Ministerului Afacerilor Externe al Ucrainei, responsabil de procesul de reglementare a conflictului transnistrean și Marko Șevcenko, ambasadorul Ucrainei în Republica Moldova.

Declarații

- Cea de-a 13-a reuniune a Comitetului Parlamentar de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană „Având în vedere provocările cu care se confruntă Republica Moldova în prezent, facem tot ce este posibil nu numai pentru a menține stabilitatea în Republica Moldova, dar și pentru a continua programul ambițios de reforme. Știm că fără un sistem de justiție care să funcționeze, să fie independent, fără lupta împotriva corupției, este foarte greu să consolidăm democrația, să ne dezvoltăm economic”.
- Sesiunea de primăvară a Adunării Parlamentare a Consiliului European
În discursul rostit la sesiunea de primăvară a APCE, vicepreședintele Parlamentului Mihail Popșoi a menționat despre eforturile depuse de autorități pentru apărarea statului și continuarea parcursului european a Republicii Moldova.
- Sesiunea de toamnă a Adunării Parlamentare a Consiliului European
„În pofida resurselor noastre modeste, întărim reziliența instituțiilor statului și ne asigurăm ca Moldova să contribuie cu partea sa la sprijinirea Ucrainei”.
- Reuniunea Adunării Parlamentare a Dimensiunii Parlamentare a Inițiativei Central Europene
„Republica Moldova și-a dat toată silința cu resursele sale modeste să fie un actor responsabil în comunitatea internațională și să contribuie la ajutorarea bunilor noștri prieteni și parteneri din Ucraina. Scopurile pe care le avem în Inițiativa Central Europeană sunt îndreptate spre cooperarea pașnică și crearea unui efect sinergic al capacităților pe care le punem în joc”.
- Cea de-a 14-a reuniune a Comitetului Parlamentar de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană
„Țara noastră are un obiectiv clar, iar acest obiectiv este integrarea europeană. Ne bucurăm că în această cale îi avem ca parteneri de încredere pe bunii noștri prieteni din Parlamentul European”.

Vlad BATRÎNCEA,

Vicepreședintele Parlamentului

Atribuții:

- asigură colaborarea Parlamentului cu autoritățile publice din domeniile drepturile omului, relații interetnice, protecție socială, sănătate și familie, patrimoniu și finanțe publice, agricultură, industrie alimentară, dezvoltare regională, protecție a mediului;
- coordonează activitatea a cinci comisii parlamentare permanente și a comisiilor de anchetă instituite pe domeniile respective;
- asigură exercitarea controlului parlamentar asupra executării actelor legislative ale căror proiecte au fost examinate în cadrul comisiilor permanente pe care le coordonează;
- asigură respectarea cadrului legal privind auditul public intern și extern, organizarea și funcționarea instituției supreme de audit;
- coordonează activitatea de înregistrare și soluționare a petițiilor pentru domeniile de activitate ale comisiilor permanente pe care le coordonează;
- asigură dezvoltarea relațiilor parlamentare externe, inclusiv comunicarea cu organizațiile internaționale, pe domeniile coordonate;
- asigură comunicarea cu Curtea Constituțională pe domeniile coordonate;
- asigură colaborarea Parlamentului cu autoritățile locale.

Anul 2023 a fost un an plin de provocări și foarte complicat, fiind marcat atât de evenimentele pe plan internațional, cât și de cele pe plan intern: criza energetică, criza social-economică, creșterea prețurilor la produse și servicii, organizarea dezastruoasă a alegerilor locale generale. La

fel, a fost un an marcat și de traseismul politic. Astfel, a fost înaintat un proiect de modificare a Constituției prin care va fi interzis fenomenul traseismului politic, iar Vlad Batrîncea a îndemnat deputații din toate fracțiunile să semneze inițiativa.

Discuții cu cetățenii

Pe parcursul anului 2023, vicepreședintele Parlamentului Vlad Batrîncea a avut mai multe întâlniri la care au participat președinți de raioane, primari și consilieri locali. În cadrul acestor întâlniri au fost puse în discuție subiecte referitoare la situația politică, economică și socială din țară. De asemenea, discuțiile au vizat și planul de activitate pentru perioada următoare.

Totodată, Vlad Batrîncea a efectuat vizite în diferite localități din țară și a discutat cu cetățenii. În cadrul acestor întâlniri, cetățenii au expus problemele cu care se confruntă, iar multe dintre acestea și-au găsit soluții prin inițiativele legislative care au fost înaintate de către deputații din fracțiunea Blocului Comuniștilor și Socialiștilor.

Inițiative legislative

În 2023, Vlad Batrîncea, împreună cu colegii din fracțiune, a elaborat mai multe inițiative legislative, cele mai importante fiind:

- proiectul de hotărâre pentru aprobarea Declarației Parlamentului Republicii Moldova cu privire la pledarea pentru stabilitate, pace și garanții ale suveranității și integrității teritoriale a statului Republica Moldova;
- proiectul de hotărâre pentru adoptarea Declarației cu privire la constatarea subminării statului de drept și a uzurpării puterii de stat în Republica Moldova;
- proiectul de Hotărâre a Parlamentului privind instituirea Comisiei de anchetă privind controlul parlamentar asupra achiziției de păcură din mijloace financiare publice, precum și păcura transmisă de România sub formă de ajutor umanitar de urgență, modul de depozitare și utilizare a acesteia în perioada 2022-2023;
- proiectul de hotărâre privind rezultatul audierii parlamentare cu privire la progresul acțiunilor în procesul de recuperare a mijloacelor financiare sustrate din sistemul bancar – evoluția dosarului „Furtul miliardului”.

Întrevederi

În perioada ianuarie–decembrie 2023, vicepreședintele Parlamentului Vlad Batrîncea a avut mai multe întrevederi oficiale, în cadrul cărora au fost discutate problemele cu care se confruntă Republica Moldova. Principalele teme abordate în cadrul întrevederilor bilaterale au fost: necesitatea promovării în Republica

Moldova a unor reforme veridice, în special în domeniul justiției; abuzurile guvernării în raport cu opoziția, cu autoritățile publice locale, lipsa dialogului politic dintre guvernare și opoziție; pledarea pentru o justiție corectă și echitabilă; reglementarea transnistreană, soluționarea pașnică a problemei transnistrene. De asemenea, au fost abordate subiecte referitoare la consolidarea democrației și a statului de drept; situația regională și gestionarea fluxului de refugiați din Ucraina; asigurarea statutului de neutralitate a Republicii Moldova; situația privind libertatea presei, libertate de exprimare, întrunire și alte norme, precum și despre ignorarea de către guvernare a inițiativelor legislative promovate de Frațiunea Blocului Comuniștilor și Socialiștilor.

Participare la reuniuni

În luna martie a anului 2023, în calitate de vicepreședinte al Parlamentului, Vlad Batrîncea a participat la Forumul Internațional al partidelor politice, cu genericul „Calea către modernizare: responsabilitatea partidelor politice”, organizat de Partidul Comunist Chinez. Evenimentul, care a avut loc în format online, a întrunit aproximativ 500 de reprezentanți ai formațiunilor politice din întreaga lume. Participanții la forum au făcut schimb de experiențe, planuri și strategii în domeniul consolidării democrației, creării unei ordine sociale și politice echitabile, precum și modernizării sistemelor economice naționale.

La începutul lunii iunie a anului trecut, Vlad Batrîncea a efectuat o vizită în Republica Populară Chineză. Acolo a participat la Forumul „Modernizarea chineză, idei noi pentru a descoperi noi orizonturi”, care a avut loc în orașul Wuhan, provincia Hubei din China. În cadrul forumului, Vlad Batrîncea a vorbit despre rolul Chinei în formarea unui nou sistem stabil și echilibrat al economiei mondiale, apreciind înalt acțiunile partenerilor chinezi în modernizarea politicii social-economice.

La Beijing, vicepreședintele Parlamentului Vlad Batrîncea a avut o întrevedere cu adjunctul președintelui Comitetului Permanent al Congresului Național al Poporului, Tie Ning. În cadrul întrevederii, Vlad Batrîncea a subliniat importanța consolidării dinamicii cooperării interparlamentare pentru armonizarea relațiilor bilaterale moldo-chineze, menționând că rezultatele obținute au adus deja beneficii semnificative economiei, precum și cetățenilor Republicii Moldova.

„Moldova mereu a susținut și va continua să susțină principiul o singură China”. De asemenea, a fost menționat faptul că există un potențial înalt pentru dezvoltarea cooperării în domeniile educației, cercetării științifice și culturii. Vlad Batrîncea a mai remarcat avantajele majore pe care Moldova le poate avea de la participarea la inițiativa „O centură, un drum”.

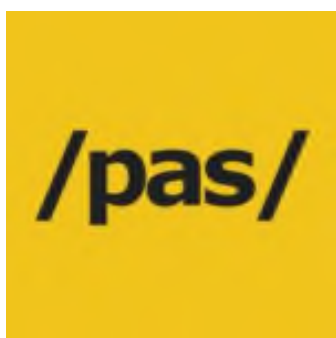
În cadrul Sesiunii de vară a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei (APCE), Vlad Batrîncea a avut o întrevedere cu raportorii APCE pentru Moldova, Pierre-Alain Fridez și Zanda Kalniņa-Lukaševica. În cadrul discuțiilor, oficialii au abordat mai multe subiecte referitoare la promovarea reformei justiției în Republica Moldova, pachetul de legi privind reforma SIS, libertatea de exprimare.

În cadrul vizitei la Strasbourg, vicepreședintele Parlamentului Vlad Batrîncea a avut o întrevedere cu șeful Diviziei „Alegeri și referendum” din cadrul Comisiei de la Veneția, Pierre Garonne. Discuțiile au vizat acțiunile de subordonare politică a Consiliului Suprem al Magistraturii, Consiliului Superior al Procurorilor și Curții Constituționale.

**Text elaborat de cabinetul Vicepreședintelui Parlamentului, Vlad BATRÎNCEA*

Fracțiuni parlamentare

Fracțiunea
parlamentară

**„Partidul
Acțiune și
Solidaritate”**

Anul 2023 va rămâne în istoria Republicii Moldova drept anul în care ne-am ancorat ferm la dezideratul de aderare la Uniunea Europeană. Ne-am făcut conștiincios tema pentru acasă, am îndeplinit cea mai mare parte a condiționalităților Comisiei Europene și am reușit deschiderea negocierilor cu Uniunea Europeană. Este un rezultat care a încununat un an de efort din partea instituțiilor statului, dar și a fiecărui cetățean, care a muncit conștiincios acolo unde se află și a rămas încrezător în viitorul nostru european. Deschiderea negocierilor marchează o nouă etapă în relația cu țările europene, înseamnă fonduri europene și expertiză europeană pentru îmbunătățirea condițiilor de viață în Republica Moldova.

În Parlament, am arătat că angajamentul de aderare la Uniunea Europeană înseamnă acțiuni concrete care să dezvolte condițiile de trai în Republica Moldova. Orice proiect de lege, orice măsură votată este menită să ne apropie de nivelul de trai european, astfel încât la sfârșitul acestui deceniu să devenim membri cu drepturi depline în marea familie europeană. Fracțiunea PAS în Parlament a votat proiecte de lege care au venit să crească veniturile cetățenilor, acorduri de granturi care vor furniza fonduri cruciale pentru dezvoltarea infrastructurii țării, măsuri care să curețe și să eficientizeze sistemul de justiție, proiecte care să consolideze sistemul nostru energetic, am creat structuri care să ne protejeze spațiul informațional și am renunțat la acorduri care ne țineau captivii unui stat agresor. Prin proiectele votate în anul 2023 am arătat clar cine suntem, încotro mergem ca stat și ca

națiune, cine sunt aliații noștri și cine sunt cei care nu ne vor binele. Prin fiecare proiect votat am demonstrat că dezideratul european nu este doar o dorință, ci o serie de pași concreți care pun fundamentul unui stat cu adevărat independent și european.

Cele mai importante proiecte votate în anul 2023:

1. Am votat mai multe măsuri care să ajute familiile cu copii: am oferit posibilitatea ca femeile care muncesc să poată primi și salariu și indemnizația de maternitate; am reglementat prin lege noi servicii de îngrijire alternativă a copiilor; familiile care vor avea al doilea copil la o distanță mică față de primul vor putea avea indemnizații mai mari de îngrijire a copilului.

2. Am înlocuit „limba moldovenească” cu „limba română” în toate legile Republicii Moldova.

3. Am votat zeci de acorduri de granturi prin care primim fonduri pentru dezvoltarea infrastructurii țării: vor fi modernizate 3 poduri peste Prut (Sculeni – Sculeni, Leușeni – Albița, Cahul – Oancea), va fi construit un pod peste Nistru (Cosăuți – Yampil), va fi modernizat sectorul de cale ferată Vălcineț-Ocnița-Bălți-Ungheni-Chișinău-Căinari (446 de km), vor fi construite trei licee noi și reabilitate 15 școli și 15 grădinițe.

4. Am venit, și în acest an, cu majorări și sporuri salariale pentru circa 170 de mii de cetățeni (medici, asistenți medicali și infirmiere, medici legiști, personal artistic), prin rectificarea bugetară „Spor pentru Moldova”.

5. Am introdus prin lege stagiile plătite pentru tineri în instituțiile statului.

6. Am votat importante modificări la Codul educației: oferim indemnizații mai mari pentru tinerii specialiști, compensații pentru chirie și în facturi pentru tinerii specialiști din mediul rural și centrele raionale; introducem învățământul dual în instituțiile de învățământ superior etc.

7. Am votat mai multe pachete de reducere a birocrăției, care vin să economisească antreprenorilor circa 1 miliard de lei (eliminarea pașaportului albastru, registrului de casă, simplificări la Codul muncii etc).

8. Am votat reforma Curții Supreme de Justiție: CSJ va examina doar cazurile de importanță socială și juridică.

9. Am votat evaluarea externă a judecătorilor Curții Supreme de Justiție și am format o comisie pentru evaluarea extraordinară a procurorilor, care deja și-a început activitatea.

10. Am aprobat noua lege a taxei de stat, eliminând acel plafon maxim care a facilitat „laundromatul rusesc” să se întâmple în Republica Moldova.

11. Am votat, în prima lectură, crearea unei Curți Anticorupție: Republica Moldova va avea un sistem judecătoresc specializat doar pe cauze de corupție.

12. Am denunțat acordurile privind televiziunea „MIR”.

13. Am început denunțarea acordurilor cu Comunitatea Statelor Independente (CSI).

14. Am votat Reforma asistenței sociale, RESTART, prin care regândim sistemul de asistență socială, astfel ca toți cetățenii, indiferent unde trăiesc, să aibă acces la servicii sociale, mai calitative și eficiente.

15. Am introdus indemnizații unice, de 120 de mii de lei, pentru tinerii care, după absolvire, se vor angaja în instituții publice din domeniul culturii și în subdiviziuni structurale ale autorităților publice locale.

16. Am modificat legea transportului rutier, care va demonopoliza domeniul și va contribui la deschiderea a noi rute regulate.

17. Am votat Bugetul pentru anul 2024, prin care majorăm cu 15% salariile pedagogilor și creștem la 20 de mii de lei indemnizația la nașterea copilului – prima alocație socială care ajunge la nivelul unor state europene.

18. Am votat proiecte care vin să consolideze reziliența energetică a țării: obligativitatea creării stocurilor de gaze naturale; am reglementat asigurarea separării și certificării operatorilor de transport al gazelor naturale. Anul 2023 este primul an din istoria țării în care nu mai putem fi șantajați energetic și putem alege sursele de gaze și energie electrică, fără condiții politice.

19. Am luat act de auditul cheltuielilor și investițiilor la întreprinderile de gaze naturale și am venit cu un șir de acțiuni pentru remedierea deficiențelor identificate în rezultatul auditului. MoldovaGaz va fi obligată să întoarcă statului 3,3 miliarde de lei.

20. Am aprobat un pachet de hotărâri în vederea executării hotărârii Curții Constituționale prin care partidul ȘOR a fost declarat neconstituțional. Astfel, fracțiunea ȘOR a încetat de drept și a fost eliminată din toate structurile Parlamentului – un semnal clar că partidele finanțate netransparent nu-și au locul în instituțiile statului.

**Text elaborat de Frațiunea parlamentară „Partidul Acțiune și Solidaritate”*

Frațiunea parlamentară „Blocul Comuniștilor și Socialiștilor”

Frațiunea „Blocul Comuniștilor și Socialiștilor”, ca rezultat al alegerilor parlamentare anticipate din 11 iulie 2021, numără 29 de deputați și este a doua, ca mărime, frațiune din Parlamentul Republicii Moldova.

38

2021

58

2022

27

2023

*Inițiative legislative înaintate de
„Blocul Comuniștilor și Socialiștilor”*

Proiecte de acte legislative

În proces de examinare sunt 51 de proiecte de lege semnate de către deputații BCS (două inițiative legislative înregistrate în 2021, 31 – în anul 2022 și 18 proiecte de lege înregistrate în anul 2023), patru dintre care au fost examinate în prima lectură. Pentru 33 de inițiative legislative nu au fost prezentate rapoarte ale comisiilor permanente, iar în cazul a zece proiecte de lege nu a fost prezentat avizul Guvernului, deși au fost înaintate mai multe scrisori pentru prezentarea acestora în termenii stabiliți de legislație și solicitate audieri în cadrul plenului Parlamentului. Constatăm cu îngrijorare că unele comisii permanente și Guvernul nu prezintă rapoarte și avize asupra proiectelor de lege înaintate de deputații din opoziția parlamentară, ceea ce contravine prevederilor Regulamentului Parlamentului. Potrivit situației la data de 8 noiembrie 2023, Guvernul nu a prezentat avize la patru inițiative legislative înaintate de deputații BCS pe parcursul anului 2023, iar în cazul a două proiecte de lege termenul de prezentare a avizelor depășește 300 de zile calendaristice.

Printre inițiativele legislative înaintate de Frațiunea „Blocul Comuniștilor și Socialiștilor” în anul 2023 pot fi menționate:

- proiectul de lege privind stabilirea sancțiunilor pentru persoanele care cheamă la lichidarea statului Republica Moldova și stabilirea unei amenzi în valoare de până la 1000 unități convenționale;

proiectul de lege privind noul Cod funciar, în care au fost stabilite modul de gestionare a fondului funciar, inclusiv interzicerea prin lege a vânzării terenului agricol persoanelor străine.

- O altă inițiativă legislativă vizează modificări ale Codului fiscal, prin care se propune excluderea limitelor la restituirea TVA impuse de Guvern, introducerea normei prin care suma acumulată în cont de trei ani și mai mult să fie restituită integral și obligator la contul de decontare al agentului economic, precum și micșorarea termenului de procesare a cererilor de restituire a TVA de către autoritățile publice centrale.
- Un alt proiect înaintat de deputații BCS propune introducerea obligației comerciantului să achiziționeze și să asigure expunerea pe raft a produselor alimentare autohtone, provenite din lanțul alimentar scurt, în proporție de cel puțin 50% din lungimea liniară a raftului comercial.
- De asemenea, a fost înregistrat proiectul de lege prin care se propune introducerea unui impozit pe venit de 18% pentru instituțiile financiare bancare și nebancale pentru perioada 2023-2025.
- Membrii Frațiunii BCS au mai propus proiectul de lege privind interzicerea deconectărilor de la servicii locativ-comunale în perioada rece a anului 2023-2024.
- Totodată, Frațiunea BCS a înaintat două inițiative legislative care prevăd majorarea, de la 10 000 lei la 100 000 lei, a ajutorului material anual oferit participanților la cel de-al Doilea Război Mondial din rândul veteranilor de război, precum și acordarea indemnizației majorate, în valoare de 5000 de lei, pentru veteranii celui de-al Doilea Război Mondial și pentru veteranii războiului din Afganistan.
- Printre inițiativele legislative cu caracter politic înaintate de Frațiunea BCS pot fi menționate: proiectul de hotărâre pentru aprobarea Declarației Parlamentului Republicii Moldova cu privire la pledarea pentru stabilitate, pace și garanții ale suveranității și integrității teritoriale a statului Republica Moldova; proiectul de hotărâre pentru adoptarea Declarației cu privire la constatarea

26

inițiative legislative
propuse pentru includere
în ordinea de zi a
ședințelor plenare

20

sesizări la Curtea
Constituțională

Fracțiunea parlamentară „Blocul Comuniștilor și Socialiștilor” 2023

26

întrevederi bilaterale

57

amendamente

39

solicitări de audieri

2+5

2 moțiuni de cenzură și
5 moțiuni simple

subminării statului de drept și a uzurpării puterii de stat în Republica Moldova, majoritatea parlamentară, la data de 25 mai 2023, refuzând dezbateră în ședință plenară a acestui proiect.

- **Printre inițiativele legislative, înaintate de deputații din Fracțiunea BCS, se regăsesc proiecte de lege care, deși au fost votate în prima lectură, nu au fost acceptate de majoritatea parlamentară să fie votate și în lectura a doua.** Este vorba despre proiectul de lege pentru modificarea Legii privind achizițiile publice, care prevede reglementarea situațiilor privind contestațiile neîntemeiate și prevenirea tergiversării procesului de achiziție publică; proiectul de lege privind stațiunile balneare, climatice și balneoclimatice și tratamentul balnear și de recuperare. De asemenea, proiectul privind stabilirea cotei 0% pentru întreprinderile care activează și investesc în sectorul zootehnic din Republica Moldova pe o perioadă de 5 ani.

Amendamente

Fracțiunea BCS a înaintat 57 de amendamente la diferite proiecte de lege, marea majoritate a cărora nu au fost susținute. Menționăm amendamentele la Codul Electoral, la Legea bugetului de stat pentru anul 2024, la Legea bugetului asigurărilor sociale pentru anul 2024, la Legea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2024, precum și la politica bugetar-fiscală pentru anul în curs.

Proiecte de legi propuse pentru ordinea de zi

Regulamentul Parlamentului stabilește expres că, pentru prima ședință în plen din fiecare a șasea săptămână din data începerii sesiunii parlamentare, Biroul permanent va întocmi proiectul ordinii de zi a ședinței plenare în care se includ subiectele propuse de fracțiunile din opoziția parlamentară. Asemenea ședințe nu au avut loc. Ca urmare, deputații din opoziție nu au avut altă posibilitatea decât să facă propuneri la ordinea de zi.

Au fost propuse 23 proiecte de lege/hotărâre și niciunul nu a fost acceptat. Printre acestea: proiectul de hotărâre cu privire la pledarea pentru stabilitatea, pace și garanții ale suveranității și integrității teritoriale a statului Republica Moldova; proiectul de lege cu privire la acordarea suportului financiar unic în sumă de 1000 lei beneficiarilor de pensii și alocații sociale de stat; proiectul de lege cu privire la cultură fizică și sport; proiectul de lege cu privire la acordarea suportului unic pentru pregătirea elevilor din învățământul obligatoriu de noul an școlar; proiectul de modificare a Legii cu privire la comerțul interior.

Au fost și 48 de propuneri de excludere a unor proiecte din ordinea de zi, care nu au fost acceptate, printre care excluderea denunțării Acordurilor referitoare la activitatea în cadrul Comunității Statelor Independente și proiectul privind redenumirea zile de „9 mai – Ziua Victoriei și a comemorării eroilor căzuți pentru Independența Patriei”.

Audieri

Pe parcursul anului 2023, deputații Fracțiunii „Blocul Comuniștilor și Socialiștilor” au solicitat 39 de audieri ale conducătorilor instituțiilor de stat, dintre care doar două au fost acceptate de majoritatea parlamentară (audierea ministrului Vladimir Bolea referitor la situația critică din sectorul agrar și audierea ministrului Dan Perciun referitor intenția ministerului educației de a lichida mai multe instituții de învățământ).

Ca rezultat al audierilor parlamentare cu privire la progresul acțiunilor în procesul de recuperare a mijloacelor financiare sustrate din sistemul bancar - evoluția dosarului „Furtul miliardului” - a fost aprobată Hotărârea Parlamentului, înaintată de Fracțiunea BCS, în care se constată activitatea inefficientă și insuficientă, referitoare la recuperarea miliardului furat, a următoarelor instituții: Procuratura Generală, Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, Procuratura Anticorupție, Centrul Național Anticorupție, Serviciul de Informații și Securitate, Agenția de Recuperare a Bunurilor Infraționale, Banca Națională a Moldovei. Astfel, recuperarea creditelor, acordate de către Banca Națională a Moldovei, se desfășoară foarte lent și constituie suma de 1,6 miliarde de lei din suma totală de circa 14 miliarde lei. Ca rezultat, anual din bugetul de stat sunt alocate 1,1 miliarde de lei pentru achitarea creditelor acordate de BNM din cauza tergiversării recuperării mijloacelor financiare sustrate.

Principalele teme solicitate în cadrul audierilor care nu au fost acceptate se referă la:

- Audierea Raportului de activitate al Guvernului pentru 2021-2022. Ambele rapoarte nu au fost prezentate Parlamentului, în conformitate cu prevederile Regulamentului Parlamentului, termenul de neprezentare a acestora depășește 850 de zile calendaristice;
- Audierea Prim-ministrului Dorin Recean referitor la Strategia reformei administrativ-teritoriale și soarta autorităților publice locale de nivelul I și II;
- Audierea Ministrului Justiției referitor la situația din domeniul justiției, inclusiv modul de organizare a concursurilor în acest domeniu;
- Audierea privind volumul și tipul lucrărilor efectuate pentru investiții capitale destinate autorităților publice locale de nivelul I și II din Fondul Național pentru Dezvoltare Regională;
- Audierea referitoare la intenția guvernării de a concesiona, deja a doua oară, Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău”, inclusiv deficiențele din domeniul securității care au dus la decesul a două persoane la această întreprindere;
- Audierea cu privire la situația dificilă din domeniul agriculturii;
- Audierea cu privire la restanțele admise la achitarea salariilor în anul 2023, inclusiv la achitarea salariilor asistenților personali;
- Despre situația infrațională din Republica Moldova, inclusiv creșterea numărului de accidente rutiere grave și foarte grave;
- Audierea Comisiei Electorale Centrale referitor la organizarea defectuoasă a alegerilor locale generale;
- Audierea conducerii Consiliului Audiovizualului și a Companiei Publice de Stat „Teleradio Moldova” referitor la limitarea drepturilor la libera exprimare etc.

Ca rezultat al ignorării propunerilor înaintate de opoziția parlamentară, Fracțiunea BCS a boicotat pe parcursul anului 2023, în semn de protest, șapte ședințe plenare ale Parlamentului.

Activitatea Parlamentară externă

În contextul cooperării parlamentare externe, membrii Fracțiunii „Blocul Comuniștilor și Socialiștilor” au avut 26 de întâlniri bilaterale cu parteneri internaționali, desfășurate preponderent în Republica Moldova. Printre subiectele abordate se regăsesc: consolidarea democrației și statului de drept; necesitatea promovării în Republica Moldova a unor reforme veridice, în special în domeniul justiției; abuzurile guvernării în raport cu opoziția parlamentară, cu autoritățile publice locale, lipsa dialogului politic dintre guvernare și opoziție; reglementarea transnistreană, soluționarea pașnică a problemei transnistrene; situația regională și gestionarea fluxului de refugiați din Ucraina; situația privind libertatea presei, libertatea de exprimare, întrunire și alte norme.

Moțiuni

La data de 19 octombrie 2023, în cadrul ședinței Parlamentului, care a durat peste zece ore, a fost supusă examinării moțiunea de cenzură asupra activității Guvernului Republicii Moldova. Aceasta a trasat următoarele aspecte negative din activitatea Guvernului Recean: Statul Republica Moldova este condus aproape doi ani doar prin situație de urgență; pentru ultimii doi ani Guvernul nu a prezentat Parlamentului rapoarte de activitate; economia se sufocă sub jugul datoriilor, iar PIB-ul în prima jumătate a anului 2023 a înregistrat o scădere de 2,4% față de aceeași perioadă a anului precedent. De asemenea, a fost invocat faptul că sectorul agroalimentar este într-un declin continuu, iar produsele agroalimentare moldovenești au devenit necompetitive. În același timp, cheltuielile bugetului pentru întreținerea aparatului administrativ au crescut semnificativ, iar datoriile față de furnizori în cadrul Programului „Satul European”, la situația din 1 iulie 2023, a constituit 274 milioane de lei. Domeniul social este subfinanțat, la 1 aprilie 2023 pensiile au fost indexate doar cu 15%, adică jumătate din nivelul inflației înregistrat în anul precedent.

Sesizări la Curtea Constituțională

Pe parcursul anului 2023, deputații Frațiunii BCS au depus 20 de sesizări la Curtea Constituțională. Sesizările au vizat tematici precum controlul constituționalității articolului 13 din Legea privind sistemul public de pensii; al unor prevederi din Codul Electoral, din Legea cu privire la locuințe, precum și al punctului 1121 din Hotărârea Guvernului pentru aprobarea Regulamentului privind eliberarea actelor de identitate și evidența locuitorilor Republicii Moldova; al unor prevederi din Codul Contravențional; al unor prevederi din Legea cu privire la proprietatea publică a unităților administrativ-teritoriale și a Legii privind dreptul de autor și drepturile conexe. De asemenea, au fost înaintate solicitări privind controlul constituționalității Decretului Președintelui Republicii Moldova privind desemnarea candidatului pentru funcția de Prim-ministru, precum și a Hotărârii Parlamentului pentru aprobarea Programului de activitate și acordare a votului de încredere Guvernului. Alte solicitări au vizat controlul constituționalității Legii pentru implementarea considerentelor unor hotărâri ale Curții Constituționale; al unor prevederi din Legea cu privire la publicitate și din Legea taxei de stat.

**Text elaborat de Frațiunea parlamentară „Blocul Comuniștilor și Socialiștilor”*

Comisii parlamentare

Comisia juridică, numiri și imunități

Obiectul de activitate - reglementări constituționale, reglementări în domeniul dreptului civil, penal, administrativ, organizarea judecătorească, exercitarea controlului parlamentar în domeniile menționate.

Președinte - Olesia Stamate
Vicepreședinte - Radu Mudreac
Vicepreședinte - Veronica Roșca
Secretar - Igor Chiriac
Membru - Vasile Bolea
Membru - Artemie Cătănoi
Membru - Vasile Grădinaru
Membru - Boris Popa
Membru - Roman Roșca
Membru - Alexandr Suhodolski
Membru - Denis Ulanov

68

ședințe

134

rapoarte

17

corapoarte

2

avize

12

consultări și
audieri publice

În 2023, Comisia juridică, numiri și imunități a examinat o serie de inițiative legislative care vizează reformarea justiției, precum și îmbunătățirea cadrului legal. Astfel, în cadrul Comisiei a fost examinat proiectul de lege care prevede evaluarea integrității etice și financiare a judecătorilor („vetting”), precum și au fost operate modificări legislative în vederea îmbunătățirii mecanismului

de selecție, evaluare și răspundere disciplinară a procurorilor. În 2023, în cadrul Comisiei s-a mai lucrat la proiectul de modificare a Codului administrativ, cu scopul de a exclude dificultățile practice cu care se confruntă autoritățile publice și instanțele de judecată în procesul aplicării acestuia.

Legi adoptate

- Un alt proiect cu impact social, examinat de Comisia juridică, a fost proiectul de lege nr. 366/2023 ce prevede modificarea cadrului normativ în domeniul securității circulației rutiere. Scopul proiectului de lege a fost stabilirea unui mecanism eficient de combatere a fenomenului conducerii mijlocului de transport în stare de ebrietate.
- Secretariatul Comisiei juridice a mai oferit asistență și la examinarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative nr. 232/2023 referitor la implementarea unor considerente conținute în Hotărârea Curții Constituționale nr.10/2023 privind controlul constituționalității Partidului Politic „Șor”. Scopul proiectului a fost de a asigura punerea în aplicare a unui mecanism de prevenție ce rezultă din declararea neconstituționalității unui partid politic și ajustarea cadrului normativ existent referitor la dizolvarea/lichidarea partidelor politice, urmare a declarării neconstituționalității acestora de Curtea Constituțională.

Comisia economie, buget și finanțe

Obiectul de activitate - reglementări privind asigurarea cadrului legal privind politica dezvoltării durabile și asigurării creșterii economice, politica bugetară, fiscală și vamală, politica financiar-creditară și monetar-bancară. Exercițarea controlului parlamentar în domeniile menționate.

Președinte - Marian Radu
 Vicepreședinte - Petru Burduja
 Vicepreședinte - Valentina Manic
 Secretar - Sergiu Lazarencu
 Membru - Vadim Fotescu
 Membru - Marina Morozova
 Membru - Vasile Șoimaru
 Membru - Oleg Reidman
 Membru - Inga Sibova
 Membru - Victor Spînu

52	226	22	42	32	9
ședințe	rapoarte	corapoarte	avize	consultări și audieri publice	concursuri publice

Pe parcursul anului 2023, Comisia economie, buget și finanțe a examinat și a coordonat inițiative legislative referitoare la:

- politica dezvoltării durabile și asigurării creșterii economice;
- politica bugetară, fiscală și vamală;
- activitatea investițională și piața valorilor mobiliare, dezvoltarea sectoarelor informațional, electronic, a telecomunicațiilor, energetic și al transportului etc.

Astfel, în perioada de referință, au fost adoptate legi care prevăd extinderea termenului de funcționare a parcului IT, ajustarea legislației în domeniul transportului rutier, performanța energetică a clădirilor (reglementarea mecanismului de inspecție a sistemelor de încălzire și a sistemelor de ventilare și condiționare de către evaluatorii

energetici). De asemenea, au fost făcute ajustări ale codului transporturilor rutiere în partea ce ține de activitatea de taxi. Consolidarea sectorului energetic a constituit una dintre prioritățile de pe agenda Comisiei economie, buget și finanțe.

În acest sens, au fost ajustat cadrul normativ în vederea promovării utilizării energiei din surse regenerabile (pentru anul 2030 nu mai puțin de 30 % din volumul energiei electrice consumate să fie din surse regenerabile). Totodată, membrii Comisiei au adoptat Codului urbanismului și construcțiilor și au ajustat pragul ajutorului social de stat la nivelul pragurilor stabilite în Uniunea Europeană.

Comisia securitate națională, apărare și ordine publică

Obiectul de activitate - reglementări privind securitatea națională, combaterea corupției, asigurarea ordinii publice, pazei și regimului frontierei de stat, combaterea criminalității, reforma Forțelor Armate, serviciul în structurile specializate ale puterii executive ce asigură securitatea națională; exercitarea controlului parlamentar în domeniile menționate.

Președinte - Lilian Carp
Vicepreședinte - Ana Racu
Secretar - Constantin Starîș
Membru - Adrian Albu
Membru - Andrian Cheptonar
Membru - Fiodor Gagauz
Membru - Boris Marcoci
Membru - Oazu Nantoi
Membru - Ion Șpac

51

ședințe

51

rapoarte

6

corapoarte

178

avize

39

audieri publice

În anul 2023, în Comisia securitate națională, apărare și ordine publică au fost examinate mai multe inițiative legislative care au drept scop protecția securității naționale și prevenirea riscurilor, combaterea terorismului etc. A fost acordată asistență la examinarea proiectului de modificare a Legii cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, prin care s-a reglementat prezentarea obligatorie a actelor de identitate la efectuarea operațiunilor de schimb valutar, indiferent de sumă. De asemenea, au fost delimitate competențele Procuraturii Anticorupție și a Centrului Național Anticorupție.

Un alt proiect examinat în Comisie este cel care are drept scop îmbunătățirea mecanismului avertizării despre lipsa de integritate. De menționat că secretariatul Comisiei a mai fost implicat în procesul de examinare și adoptare a inițiativei legislative prin care a fost creat Centrul pentru Comunicare Strategică și Combatere a Dezinformării. Ulterior, a fost aprobată și Concepția de comunicare strategică și contracarare a dezinformării, a acțiunilor de manipulare a informației și ingerințelor străine pentru anii 2024-2028.

Comisia politică externă și integrare europeană

Obiectul de activitate - dezvoltarea și promovarea politicii externe a țării și integrarea europeană, controlul parlamentar asupra politicii externe și de integrare europeană a Guvernului.

Președinte - Doina Gherman
 Vicepreședinte - Ion Groza
 Vicepreședinte - Bogdat Țirdea
 Secretar - Alina Dandara
 Membru - Vlad Batrîncea
 Membru - Mihail Druță
 Membru - Alexandr Nesterovschi
 Membru - Mihail Popșoi

57

ședințe

74

rapoarte

82

corapoarte

6

avize

12

consultări
publice

În anul 2023, Comisia politică externă și integrare a examinat mai multe inițiative legislative privind aderarea sau ratificarea unor acorduri internaționale, care au impact asupra dezvoltării Republicii Moldova în diverse sectoare. Totodată, secretariatul Comisiei a elaborat 119 avize consultative privind inițierea negocierilor și aprobarea semnării tratatelor internaționale, dar și privind desemnarea ambasadiorilor extraordinari și

plenipotențiar, reprezentanți permanenți ai Republicii Moldova pe lângă organizațiile internaționale și regionale. De menționat că, pe parcursul anului trecut, Comisia politică externă și integrare europeană a organizat o serie de audieri publice ale ministerelor cu privire la progresele, provocările, restanțele și perspectivele în procesul de implementare a Acordului de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană.

Comisia drepturile omului și relații interetnice

Obiectul de activitate – reglementări ce vizează drepturile omului, minoritățile naționale, problemele cultelor, cetățenia Republicii Moldova, egalității șanselor și monitorizarea implementării acestora.

Președinte - Grigore Novac
 Vicepreședinte - Natalia Davidovici
 Secretar - Angela Munteanu-Pojoga
 Membru - Evghenia Cojocari
 Membru - Vitali Gavrouc
 Membru - Nicolai Rusol

28	5	4	91	8	3
ședințe	rapoarte	corapoarte	avize	audieri publice	consultări publice

Pe parcursul anului 2023, Comisia drepturile omului și relații interetnice a examinat Raportul Avocatului Poporului pentru 2022 privind respectarea drepturilor și libertăților omului în Republica Moldova, precum și Raportul general al Consiliului pentru egalitate privind situația în domeniul prevenirii și combaterii discriminării în Republica Moldova pentru anul 2022.

De asemenea, membrii Comisiei au examinat și aprobat coraportul la proiectul noii legi privind drepturile copilului, precum și au aprobat unele modificări ale legislației naționale în vederea prevenirii și combaterii discriminării.

Comisia administrație publică și dezvoltare regională

Obiectul de activitate - organizarea și funcționarea autorităților administrației publice centrale și locale, serviciul public, organizarea administrativ-teritorială a Republicii Moldova, autonomia și democrația locală, patrimoniul și finanțele publice. Exercițarea controlului parlamentar în domeniile menționate.

Președinte - Larisa Voloh
 Vicepreședinte - Petru Frunze
 Secretar - Ivanna Koksall
 Membru - Efimia Bandalac
 Membru - Vitalie Jacot
 Membru - Irina Lozovan
 Membru - Ersilia Qatrawi
 Membru - Marina Tauber
 Membru - Vladimir Voronin

30

ședințe

21

rapoarte

8

corapoarte

194

avize

7

audieri publice

4

consultări publice

Pe parcursul anului 2023, Comisia administrație publică și dezvoltare regională a examinat și a coordonat inițiative legislative referitoare la amalgamarea voluntară a unităților administrativ-teritoriale, utilizarea sistemului electronic de vot în cadrul ședințelor consiliilor locale, raionale și municipale. Un alt proiect cu impact a vizat plata pentru posesia și folosința terenurilor din categoria fondului apelor, care va fi stabilită conform unui nou mecanism de calcul.

O altă inițiativă legislativă examinată în cadrul Comisiei prevede că autoritățile administrației publice locale vor putea crea asociații de dezvoltare intercomunitară în vederea realizării în comun a unor proiecte de dezvoltare de interes local sau regional.

La finele sesiunii de primăvară 2023 a Parlamentului, Comisia administrație publică și dezvoltare regională a

prezentat, în plenul legislativului, raportul la proiectul de lege care a oferit posibilitatea tinerilor, cu vârsta cuprinsă între 18 și 29 de ani, de a beneficia de programe de stagii plătite în serviciul public.

Comisia cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media

Președinte -
Liliana Nicolaescu-Onofrei
Vicepreședinte - Virgiliu Pâslariuc
Vicepreședinte - Adela Răileanu
Secretar - Marcela Adam
Membru - Elena Beleacova
Membru - Diana Caraman
Membru - Maria Gonța
Membru - Petru Jardan
Membru - Marcela Nistor
Membru - Larisa Novac
Membru - Eugeniu Sinchevici
Membru - Gaik Vartanean

Obiectul de activitate - asigurarea cadrului legal privind politica dezvoltării culturii, instituțiilor teatrale, cluburilor și caselor de cultură; exercitarea controlului parlamentar în domeniile menționate.

36

ședințe

36

rapoarte

6

corapoarte

124

avize

2

consultări
publice

În anul 2023, activitatea Comisiei cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media a fost focalizată pe crearea și perfecționarea cadrului legal în domeniul mijloacelor de informare în masă, monitorizarea activității Consiliului Coordonator al Audiovizualului și a Consiliului de Observatori al Companiei „Teleradio-Moldova”, precum și pe combaterea dezinformării; asigurarea cadrului legal pentru modernizarea învățământului și dezvoltarea infrastructurii educaționale, pentru politica dezvoltării culturii și ocrotirea patrimoniului național cultural.

Comisia a inițiat un program amplu de reformă și modernizare a sistemului educațional. S-au implementat schimbări semnificative în curriculele școlare, cu accent pe dezvoltarea abilităților practice și adaptabilitatea la schimbările socio-economice.

De asemenea, au fost examinate proiecte de lege care au avut drept scop consolidarea libertății presei, creșterea transparenței și asigurarea standardelor etice în această industrie. Prin consultări periodice cu reprezentanții mediului media, s-au identificat lacune și s-au propus soluții legislative pentru a răspunde provocărilor actuale.

Comisia mediu, climă și tranziție verde

Obiectul de activitate - reglementări ce vizează protecția mediului, schimbările climatice, tranziția verde, securitatea ecologică; perfecționarea cadrului legal în scop de promovare și dezvoltare a turismului; monitorizarea procesului de implementare a politicilor statului în domeniul surselor regenerabile de energie în vederea prevenirii impactului asupra mediului; promovarea implementării tehnologiilor prietenoase mediului etc.

Președinte - Valeriu Muduc
 Vicepreședinte - Ina Coșeru
 Secretar - Ion Babici
 Membru - Marina Cușnir
 Membru - Iulia Dascălu
 Membru - Mariana Lucrețeanu
 Membru - Alla Pilipețcaia
 Membru - Roman Roșca
 Membru - Eduard Smirnov

30

ședințe

49

rapoarte

2

corapoarte

131

avize

323

audieri publice

5

vizite de
documentare

În anul 2023, Comisia mediu, climă și tranziție verde a examinat și a promovat proiecte care au avut drept scop îmbunătățirea cadrului normativ în domeniul gestionării deșeurilor; stabilirea unui mecanism de calcul pentru plata pentru posesia și folosința terenurilor din categoria fondului apelor; preluarea de către stat a controlului asupra activelor de exploatare a zăcămintelor de gaze naturale și țiței din sudul țării. De asemenea, a fost armonizată legislația națională cu cea a Uniunii Europene în ceea ce privește limitarea treptată a introducerii pe piață a substanțelor care distrug stratul de ozon. Totodată, a fost amendat cadrul normativ în vederea prevenirii poluării corpurilor de apă. Membrii Comisiei au mai examinat proiecte care au vizat promovarea dezvoltării sectorului energiei regenerabile. 1/3 din numărul de proiecte de acte normative examinate și aprobate de Comisia mediu, climă și tranziție verde au fost cu sigla UE.

Comisia agricultură și industrie alimentară

Obiectul de activitate - Reglementări ce vizează domeniul agriculturii, horticulturii, viticulturii, zootehniei, pisciculturii, silviculturii, precum și controlul calității alimentelor, controlul veterinar și fitosanitar. Exercițarea controlului parlamentar în domeniile menționate.

Președinte - Alexandru Trubca
 Vicepreședinte - Corneliu Furculiță
 Vicepreședinte - Iurie Păsat
 Secretar - Viorel Barda
 Membru - Oleg Canațu
 Membru - Valentina Ghețu
 Membru - Gheorghe Ichim
 Membru - Chiril Tatarli

30

ședințe

49

rapoarte

2

corapoarte

131

avize

323

audieri publice

5

vizite de
documentare

Pe parcursul anului 2023, Parlamentul a adoptat 25 de legi de importanță majoră pentru domeniul agricol – șapte legi de bază și 18 legi de modificare a cadrului normativ.

Printre legile examinate de membrii Comisiei pot fi menționate:

- Legea cu privire la **subvenționarea în agricultură și mediul rural**, care încurajează dezvoltarea fermierilor mici și mijlocii;
- Legea privind **producția ecologică și etichetarea produselor ecologice**, care prevede interzicerea utilizării organismelor modificate genetic, a fertilizanților pentru sol și a altor produse neprietenoase agriculturii ecologice;
- Legea privind **produsele alimentare și furajele modificate genetic** prin care se dorește asigurarea unui nivel înalt de protecție a vieții și sănătății umane, a sănătății și bunăstării animalelor și protecția mediului.
- O altă lege adoptată vizează **introducerea pe piață a produselor fitosanitare**.

De asemenea, a fost adoptat **Codul funciar** prin care se urmărește crearea unui cadru legislativ nou de reglementare a regimului juridic al fondului funciar, precum și a relațiilor funciare stabilite între deținătorii de terenuri, adaptat cerințelor sociale și economice actuale.

Comisia protecție socială, sănătate și familie

Obiectul de activitate - asigurarea cadrului legal privind protecția socială: politica de stat în domeniul asigurărilor sociale de stat; strategii în domeniul asigurărilor sociale pe termen lung și mediu; exercitarea controlului parlamentar în domeniile menționate.

Vicepreședinte - Adrian Belii
 Vicepreședinte - Liliana Grosu
 Vicepreședinte - Vladimir Odnostalco
 Secretar - Maria Pancu
 Membru - Reghina Apostolova
 Membru - Alla Darovannaia
 Membru - Dorian Istratii
 Membru - Veaceslav Nigai
 Membru - Ana Oglinda

39

ședințe

72

rapoarte

13

corapoarte

169

avize

34

audieri publice

Pe parcursul anului trecut, Comisia protecție socială, sănătate și familie a examinat inițiative legislative care vizează asigurarea socială și ajutorul social acordat populației, sănătate și asigurări medicale, protecția drepturilor salariale și reglementarea raporturilor de muncă, protecția drepturilor copilului și servicii alternative de îngrijire a copilului, egalitatea de gen și reglementarea drepturilor persoanelor cu dizabilități, precum și subiectul acordării compensațiilor la scară largă cetățenilor Republicii Moldova pentru perioada rece a anului.

Membrii comisiei au participat activ la elaborarea proiectului de lege cu privire la **Fondul de vulnerabilitate energetică a populației**, precum și la elaborarea cadrului normativ de punere în aplicare a prevederilor Legii menționate. Ca rezultat, mai mult de 70% din populația Republicii Moldova a fost calificată ca fiind „foarte vulnerabilă” și 20% - „vulnerabilitate ridicată”, beneficiind, în temeiul legii, de compensații considerabile la achitarea consumului de gaze naturale, energiei electrice și energiei termice în perioada rece a anului.

Un subiect dezbătut pe larg în a fost reglementarea raporturilor de muncă, ce a fost adus în concordanță cu cerințele actuale ale pieței muncii, nivelul de dezvoltare a tehnologiilor informaționale, corelat cu normele legislației muncii în statele membre ale Uniunii Europene, luând în considerare standardele Organizației Internaționale a Muncii.

Comisia de control al finanțelor publice

Obiectul de activitate - asigurarea cadrului legal privind politica dezvoltării culturii, instituțiilor teatrale, cluburilor și caselor de cultură; exercitarea controlului parlamentar în domeniile menționate.

Președinte - Tatiana Cunețchi
Vicepreședinte - Vasile Porțevschi
Secretar - Victoria Cazacu
Membru - Gheorghe Cojoc
Membru - Zinaida Greceanii
Membru - Mihail Leahu

17

ședințe

5

rapoarte

3

corapoarte

37

audieri
publice

În anul 2023, membrii Comisiei de control al finanțelor publice au examinat și au audiat 31 de rapoarte ale Curții de Conturi, urmare a efectuării misiunilor de audit, 2 rapoarte ale misiunilor de follow-up (privind performanța implementării „Planului de acțiuni al Programului național de prevenire și control al diabetului zaharat pentru anii 2017-2018” și privind implementarea „Proiectului de construcție a locuințelor pentru păturile socialmente vulnerabile II”), precum și un raport al Consiliului Concurenței privind ajutoarele de stat pentru anul 2022. De asemenea, au fost audiate și trei rapoarte ale Guvernului privind executarea bugetului de stat, bugetului asigurărilor sociale de stat și executarea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pentru anul 2022.

Reuniuni și vizite

Cea de-a 10-a sesiune ordinară a Adunării Parlamentare a Parteneriatului Estic (AP Euronest)

Republica Moldova a găzduit cea de-a 10-a sesiune ordinară a Adunării Parlamentare a Parteneriatului Estic (AP Euronest). La reuniune au participat parlamentari din Republica Moldova, Armenia, Azerbaidjan, Georgia și Ucraina, precum și membri ai Parlamentului European. Evenimentul a avut loc în perioada 19-21 februarie 2023.

Reuniunea președinților Comisiilor pentru afaceri ale Uniunii Europene și ai Comisiilor pentru afaceri externe din țările UE.

În premieră, la Parlamentul Republicii Moldova a avut loc reuniunea președinților Comisiilor pentru afaceri ale Uniunii Europene și ai Comisiilor pentru afaceri externe din țările UE. Evenimentul cu genericul „United4Moldova” a reunit, pe data de 4 noiembrie 2023, numeroși parlamentari din diferite state membre ale Uniunii Europene, reprezentanți ai Parlamentului European și diplomați.

În cadrul reuniunii, reprezentanții autorităților de la Chișinău au relatat despre situația din Republica Moldova, progresele înregistrate în procesul de aderare la UE și provocările care urmează a fi depășite de țara noastră. La finalul discuțiilor, participanții au aprobat o rezoluție prin care a fost reafirmată dedicarea națiunilor UE față de perspectiva de aderare a Republicii Moldova și a fost recunoscut faptul că viitorul țării noastre este în Uniunea Europeană.

Reuniunea Adunării Parlamentare a Dimensiunii Parlamentare a Inițiativei Central Europene (ICE)

Parlamentul a fost gazda Reuniunii Adunării Parlamentare a Dimensiunii Parlamentare a Inițiativei Central Europene (ICE). Evenimentul a fost găzduit de legislativ în contextul în care, în anul 2023, Republica Moldova a deținut președinția ICE.

Discuțiile s-au axat pe sprijinul integrării europene și promovarea dezvoltării durabile a ICE. La finalul reuniunii, care a avut loc pe data de 27 noiembrie 2023, a fost adoptată o rezoluție.

Reuniunea Comitetului Parlamentar de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană (CPA RM – UE).

Legislativul a găzduit reuniunea Comitetului Parlamentar de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană (CPA RM – UE). În cadrul reuniunii, care a avut loc pe data de 29 noiembrie 2023, s-a discutat despre parcursul european al Republicii Moldova, precum și despre progresele înregistrate de țara noastră în contextul implementării celor nouă recomandări ale Comisiei Europene.

Cea de-a XI-a Reuniune a Comisiei comune pentru integrare europeană dintre Parlamentul Republicii Moldova și Parlamentul României (CCIE)

Parlamentul de la Chișinău a găzduit, pe data de 28 martie 2023, cea de-a XI-a Reuniune a Comisiei comune pentru integrare europeană dintre Parlamentul Republicii Moldova și Parlamentul României (CCIE). În cadrul reuniunii, cei doi copreședinți ai Comisiei, Petru Frunze și Andrei Daniel Gheorghe, au semnat o rezoluție care vizează colaborarea dintre Republica Moldova și România, precum și a fost propusă instituirea Departamentului pentru integrarea Republicii Moldova în Uniunea Europeană.

Vizita Președintei Adunării Naționale a Franței, Yaël Braun-Pivet

Pe parcursul anului trecut, în perioada 29 iunie – 1 iulie 2023, Președinta Adunării Naționale a Franței, Yaël Braun-Pivet, s-a aflat în Republica Moldova. A fost prima vizită în țara noastră a unui Președinte al Adunării Naționale a Franței în cei 31 de ani de la stabilirea relațiilor diplomatice moldo-franceze.

Oficialul francez a susținut un discurs în cadrul ședinței plenare a Parlamentului, în care a transmis un mesaj puternic de susținere a țării noastre, menționând că Republica Moldova face parte din marea familie europeană și este sortită să se alăture Franței în Uniunea Europeană. Președinții parlamentelor de la Chișinău și Paris, Igor Grosu și Yaël Braun-Pivet, au semnat Memorandumul de cooperare interparlamentară între Parlamentul Republicii Moldova și Adunarea Națională a Republicii Franceze.

Documentul confirmă susținerea Franței pentru întărirea rezilienței, a securității, a stabilității și a economiei Republicii Moldova, sprijinul în calea de integrare europeană a țării noastre, precum și consolidarea relațiilor bilaterale la nivel parlamentar între cele două țări.

Vizita Președintelui Consiliului Național al Republicii Austria, Wolfgang Sobotka

Și Președintele Consiliului Național al Republicii Austria, Wolfgang Sobotka, a vizitat țara noastră. A fost prima vizită în Republica Moldova a unui președinte de parlament al Austriei în cei 31 de ani de la stabilirea relațiilor diplomatice moldo-austriece. Împreună cu Președintele Parlamentului, Igor Grosu, au vorbit despre agenda de reforme a Republicii Moldova privind justiția, securitatea energetică și cea informațională. De asemenea, au fost abordate oportunitățile de intensificare a cooperării dintre țara noastră și Republica Austria.

Vizita Președintelui Radei Supreme a Ucrainei, Ruslan Stefanchuk

S-a aflat în vizită în Republica Moldova, la sfârșitul lunii noiembrie 2023, și Președintele Radei Supreme a Ucrainei, Ruslan Stefanchuk. Oficialul a susținut un discurs în ședința plenară a legislativului, în care a vorbit despre ambițiile comune ale Ucrainei și Republicii Moldova în parcursul european și a exprimat recunoștința pentru suportul acordat de țara noastră poporului ucrainean.

Vizita Președintelui Senatului României, Nicolae-Ionel Ciucă

Președintele Parlamentului, Igor Grosu, l-a primit și pe Președintele Senatului României, Nicolae-Ionel Ciucă, cu care a discutat despre agenda Parlamentului Republicii Moldova și progresul în îndeplinirea recomandărilor Comisiei Europene, precum și despre modalități concrete prin care pot fi impulsionate cooperarea economică, interconectarea energetică și accelerarea proiectelor de infrastructură dintre Republica Moldova și România.

Vizita Mareșalului Senatului Republicii Polone, Tomasz Grodzki

Pe parcursul anului trecut, Parlamentul a găzduit vizitele președinților de Parlament din Letonia și Polonia. Mareșalul Senatului Republicii Polone, Tomasz Grodzki, s-a aflat la Chișinău pe data de 24 ianuarie 2023 și a discutat cu șeful legislativului, Igor Grosu, despre situația de securitate din regiune, criza energetică, lupta cu propaganda, proiectele comune și cooperarea economică bilaterală.

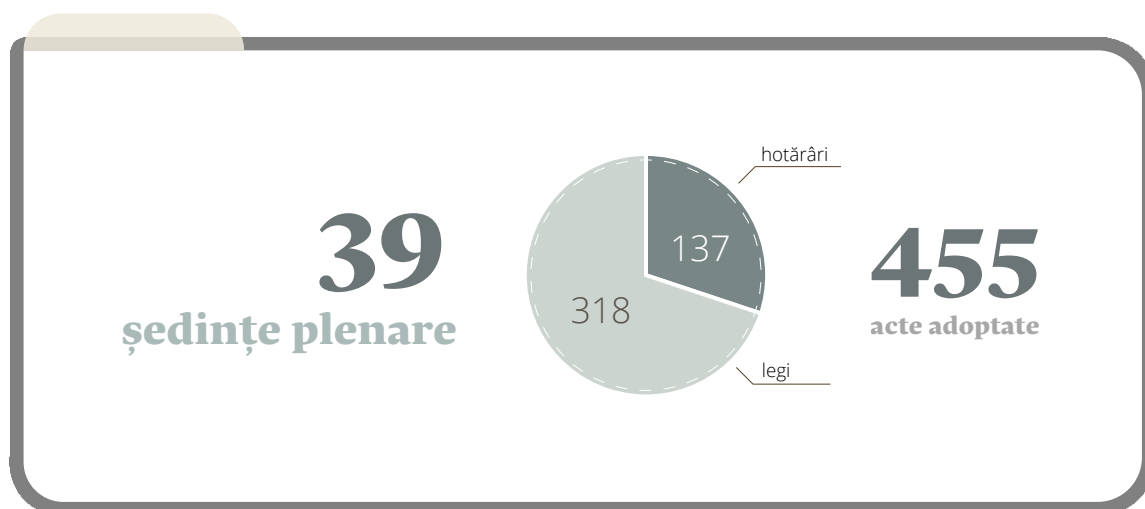
Vizita Președintelui Saeima Republicii Letonia, Edvards Smiltēns

Iar discuțiile cu Președintele Saeima Republicii Letonia, Edvards Smiltēns, s-au referit la criza de securitate provocată de războiul Federației Ruse în Ucraina, agenda parlamentară, dar și procesul de reformare și modernizare a țării.

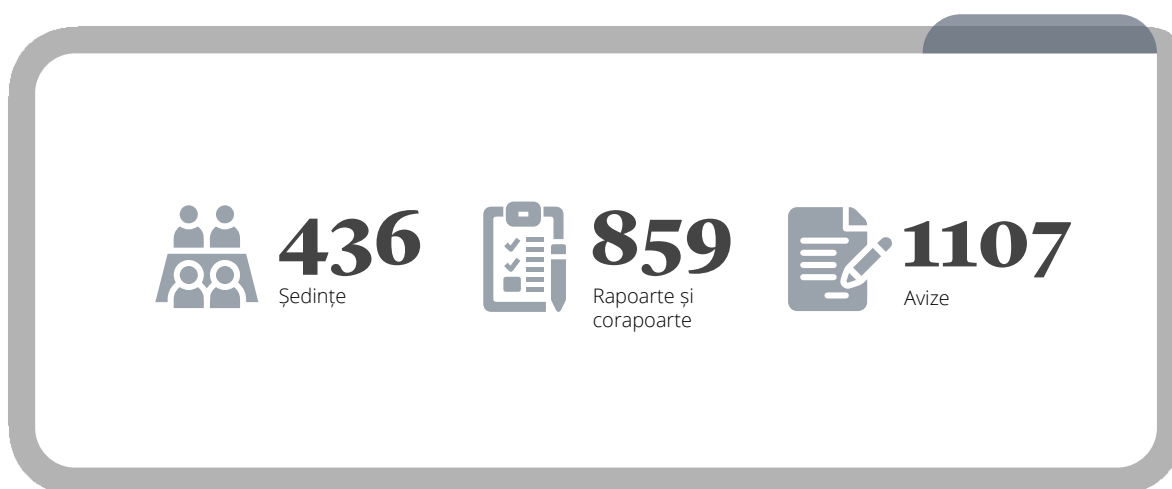

Bilanț parlamentar

Bilanțul activității legislative în 2023

Comisiile permanente

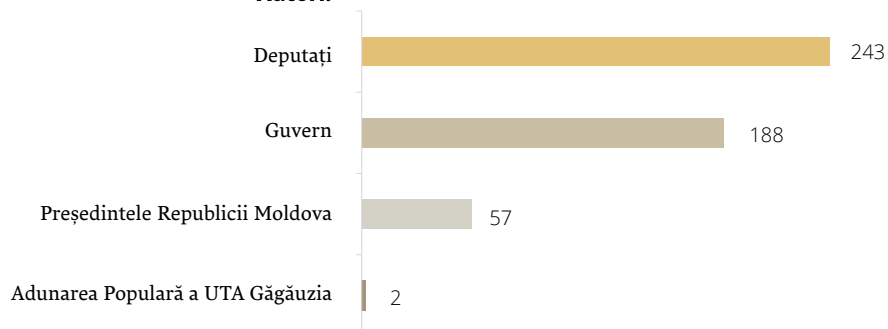

490 inițiative legislative înaintate în 2023

Parlamentul
Republicii
Moldova

Autori:

/pas/

190

25

Deputați
neafiliați

10

Biroul permanent

36
Ședințe

36
Hotărâri

Procesul legislativ

48 de rapoarte prezentate
Parlamentului de autoritățile publice

364
Amendamente

12
Declarații

182
Luări de cuvânt

Secretariatul Parlamentului

Tamara GHEORGHITA,

Secretar general al Parlamentului
Republicii Moldova

„Odată cu obținerea statutului de țară candidat și inițierea negocierilor dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană, activitatea Parlamentului s-a intensificat.

În 2023, activitatea Secretariatului Parlamentului a fost axată pe cinci obiective, care reprezintă domeniile de intervenție în vederea acordării suportului necesar activității desfășurate de deputați. Obiectivele vizează asistența acordată Parlamentului la realizarea funcției legislative; dezvoltarea și eficientizarea mecanismului de control parlamentar; asistența acordată în procesul de cooperare cu mediul intern și extern, fortificarea sistemului de management instituțional; asigurarea transparenței activității legislativului și a Secretariatului Parlamentului.

Planul de acțiuni al Secretariatului Parlamentului pe anul trecut a fost realizat în proporție de 97,2 %. În spatele acestei cifre stă o muncă enormă a angajaților Secretariatului Parlamentului.

Pentru anul 2024 ne propunem obținerea unui grad mai mare de realizare a indicatorilor, de aceea trebuie să acordăm o atenție sporită planificării activităților și să asigurăm monitorizarea eficientă a realizării acestora.”

Bilanțul anului 2023

381

avize juridice

19

rapoarte
ex-post
juridice

56

note informativ
privind aplicarea
legislației

106

lucrări de
cercetare
parlamentară

Diversificarea portofoliului proiectelor și programelor de asistență externă

- Proiectul PNUD „Consolidarea guvernării parlamentare în Moldova”
- Proiectul UE „Sprijin pentru dialogul politic structurat, coordonarea implementării Acordului de Asociere și îmbunătățirea procesului de aproximare”
- Programul de asistență oferit de către Parlamentul European
- Participarea la Rețeaua secretarilor generali ai Parlamentelor din țările Parteneriatului Estic
- Cooperarea cu Bundestagul german și Parlamentul Austriei
- Proiectul agențiilor ONU „Consolidarea rolului Parlamentului în sporirea egalității de gen și în abordarea nevoilor grupurilor vulnerabile din Republica Moldova”
- Cooperarea cu Biroul de Cooperare al Elveției în Republica Moldova
- Aplicarea la TAIEX

Vizite în străinătate

511

întrevederi la
Parlament

105

Vizite
parlamentare
peste hotare

37

Vizite ale delegațiilor
de peste hotare la
Parlament

Petițiile și adresările verbale

Pe parcursul anului 2023, Parlamentul Republicii Moldova a înregistrat 3757 de petiții și adresări verbale. Cele mai multe vizează:

- pretinsele încălcări ale dreptului de acces liber la justiție, ale dreptului la securitate și demnitate personală, ale dreptului la asistență medicală și la protecție socială;
- nerespectarea dreptului la proprietatea privată;
- probleme privind dezvoltarea infrastructurii;
- propuneri de modificare a legislației și control parlamentar.

Din numărul total de petiții, 2437 au fost examinate în Parlament, iar 1320 au fost transmise organelor competente. Totodată, anul trecut, 522 de cetățeni au fost audiați de către reprezentanții Direcției petiții și audiențe.

Potrivit datelor statistice, cele mai multe dintre petițiile adresate, 56 %, aparțin cetățenilor din municipiul Chișinău. 186 de petiții au fost trimise de locuitorii din regiunea transnistreană, 168 – de cetățenii din raionul Râșcani și 137 – de cei din raionul Orhei.

Număr-record de vizitatori la Parlament în 2023

În anul 2023, Parlamentul Republicii Moldova a fost vizitat de 10 088 de persoane, fiind organizate 359 de vizite de informare. Aproximativ 90 % dintre beneficiari au venit pentru prima dată la Parlament, iar unii dintre ei au asistat și la ședințele plenare ale legislativului.

Potrivit datelor statistice, aproape 60 % dintre vizitatori au venit din diverse raioane ale țării, iar puțin peste 31 % - din municipiul Chișinău.

Din numărul total de beneficiari ai tururilor ghidate, în jur de 10 % au fost cetățeni străini, veniți din 16 țări. Majoritatea vizitatorilor, circa 78 %, au fost copii și tineri: 59 % - elevi, 19 % - studenți.

Programul de vizite la Parlament a fost lansat în anul 2014 și, de atunci, peste 55 000 de persoane au beneficiat de el.

10 088

Număr record de vizitatori în anul 2023

359

vizite organizate

59% elevi
19% studenți

- municipiul Chișinău **31%**
- raioanele țării **60%**
- străinătate **9%**

Parlamentul
Republicii Moldova

Calendar 2024

Ianuarie

L	M	MI	J	V	S	D
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

Februarie

L	M	MI	J	V	S	D
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29			

Martie

L	M	MI	J	V	S	D
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

Aprilie

L	M	MI	J	V	S	D
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

Mai

L	M	MI	J	V	S	D
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

Iunie

L	M	MI	J	V	S	D
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

Iulie

L	M	MI	J	V	S	D
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

August

L	M	MI	J	V	S	D
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Septembrie

L	M	MI	J	V	S	D
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

Octombrie

L	M	MI	J	V	S	D
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

Noiembrie

L	M	MI	J	V	S	D
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

Decembrie

L	M	MI	J	V	S	D
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

Zile comemorative, zile de sărbătoare și zile de odihnă în Republica Moldova

Ianuarie

- **1 ianuarie** - Anul Nou
- **7, 8 ianuarie** - Nașterea lui Iisus Hristos (Crăciunul pe stil vechi)
- **15 ianuarie** - Ziua comemorării lui Mihai Eminescu
- **27 ianuarie** - Ziua comemorării victimelor Holocaustului

Februarie

- **14 februarie** - Ziua Națională a Lecturii
- **15 februarie** - Ziua comemorării celor căzuți în războiul din Afganistan

Martie

- **1 martie** - Mărțișorul
- **2 martie** - Ziua Memoriei și Recunoștinței (ziua de comemorare a celor căzuți în conflictul armat din anul 1992 pentru apărarea integrității și independenței Republicii Moldova, a victimelor conflictului și de exprimare a recunoștinței față de veteranii acestui conflict)
- **8 martie** - Ziua internațională a femeii

Aprilie

- **7 aprilie** - Ziua Libertății (zi de comemorare a tinerilor care au manifestat pașnic în numele libertății și democrației)
- prima și a doua zi de Paști conform calendarului bisericesc
- ziua de luni la o săptămână după Paști (Paștele blajinilor)
- Ziua comemorării victimelor foametei organizate din anii 1946–1947 (a treia sâmbătă a lunii aprilie)
- **26 aprilie** - Ziua comemorării victimelor catastrofei de la C.A.E. Cernobîl și ale altor avarii nucleare
- **27 aprilie** - Ziua Drapelului de Stat
- **28 aprilie** - Ziua securității și sănătății în muncă

Mai

- **1 mai** - Ziua internațională a solidarității oamenilor muncii
- **9 mai** - Ziua Europei
- **15 mai** - Ziua Familiei
- Ziua Nistrului (ultima zi de duminică a lunii mai)

Iunie

- **1 iunie** - Ziua Ocrotirii Copilului;
- **22 iunie** - Ziua comemorării victimelor fascismului
- **23 iunie** - Ziua Suveranității
- **26 iunie** - Ziua Împotriva Consumului și Traficului Ilicit de Droguri
- Ziua Portului Popular (ultima zi de duminică a lunii iunie)
- **30 iunie** - Ziua Concurenței

Iulie

- **2 iulie** - Ziua comemorării lui Ștefan cel Mare
- **6 iulie** - Ziua victimelor stalinismului
- **29 iulie** - Ziua Constituției

August

- **27 august** - Ziua independenței Republicii Moldova
- **31 august** - sărbătoarea „Limba noastră”

Septembrie

- 15 septembrie - Ziua mondială pentru democrație

Octombrie

- **5 octombrie** - Ziua mondială a educației
- Ziua Națională a Vinului (prima sâmbătă și duminică a lunii octombrie)
- **16 octombrie** - Ziua Națională a Alimentației

Noiembrie

- **10 noiembrie** - Ziua Științei
- **17 noiembrie** - Ziua internațională a studenților

Decembrie

- **1 decembrie** - Ziua Națională a României și a tuturor românilor
- **25 decembrie** - Crăciunul

- *zi de odihnă declarată*

Parlament INFO
2023